

editorial

carpeta

Tres raons per llegir a Freire, més enllà de la més òbvia

Licínio C. Lima, Universitat del Minyo • 5

Fragments d'un diàleg imaginat amb Freire. Si avui aixequés el cap...

Anna Gómez Mundó, Universitat de Vic • 17

Reinventar Freire. D'ahir a avui

Xavier Besalú, Universitat de Girona • 29

Lloc i llocs de Paulo Freire en l'actualitat. Renovar l'esperança amb sabers, justícia social i ciutadania

Eunicie Macedo • 42

contínua

Conversant amb la dra. Mary Jane Curry, professora titular

Entrevistador: Fernando Marhuenda, UVEG • 55

persones, territoris i experiències

Teatre-imatge i la "lectura del món": experiències d'aprenentatge crític en un context de crisi i austeritat

Inês Barbosa • 71

Ressonar. Desenvolupament de competències a través de l'art en el context carcerari

Mafalda Guedes • 82

Aprendre, un procés de lluita i de transformació d'un mateix i del món que ens envolta

Isaac Padrós (estudiant del CFA Girona) i Miquel Blanch (mestre del CFA Girona) • 96

La pedagogia de Paulo Freire: apunts sobre l'experiència en educació bàsica de Persones Adultes.

Angel Marzo Guarinos • 109

investigació

De la Task Force al Manifesto

Rosa M. Falgàs Casanovas • 119

Presentació i debat sobre el manifest per a l'educació de persones adultes en el segle XXI • 122

arxiu

dialogica

... estem sent (Discurso de Paulo Freire en la Universitat Complutense de Madrid)

Paulo Freire • 127

fotografies

Paulo i Nita Freire • 135

llibres

No som aquí per rendir-nos: cal llegir-lo!

Sebas Parra • 137

Educació permanent. experiències emancipadores i pràctiques educatives de llibertat

Dolors Monferrer Ferrando • 141

Sumari

Com participar

Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitzi el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i concursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

Escola d'Estiu de FPA: persones educadores i educandes. Creuant les fronteres educatives. Promoure, proporcionar i crear metodologies novadores -relacionals, dialògiques, participades...- en la formació de persones Adultes¹

Presentació i debat sobre el manifest per a l'educació de persones adultes en el segle XXI

1. Introducció

El Manifest pretén posar en valor l'Educació de persones adultes, i fer visibles les seues bondats i potencialitats. És per tant un manifest descriptiu, en el que es destaquen les característiques socials, polítiques i econòmiques del context i es detalla quina incidència pot tenir l'Educació de persones adultes en aquests àmbits, però és poc reivindicatiu en tant que no es concreten les demandes, ni les condicions que s'han de donar en matèria d'educació de persones adultes en els territoris per tal que eixes potencialitats siguen una realitat.

Per a nosaltres és clar que es tracta d'un Manifest amb bones intencions però no deixa clara quin és el model de l'Educació de persones adultes per la qual aposten, per la qual cosa necessàriament s'ha d'explicitar quina és la seua visió i si aquesta és comú. Aquesta qüestió la plantejarem deixant palès la diferència que hi ha avui entre el que és el discurs i la pròpia realitat.

Entenem que fica massa l'accent en la capacitació per al treball i que reforça la idea d'una competitivitat requerida dintre d'un marc de creixement econòmic il·limitat. Ho trobem incoherent amb el fet que es parle, al mateix temps, de sostenibilitat i de canvis en l'economia, al model productiu..., ja que suposa intentar defensar i conciliar alhora dos models econòmics que són oposats.

Europa la vegem lluny i ens preguntem: ¿Quina és la capacitat que en té l'Educació de persones adultes per a canviar aquells aspectes de la realitat que realment ens possibiliten gaudir de l'aprenentatge? Per a nosaltres l'aprenentatge suposa un compromís molt seriós i va lligat a uns interrogants formalment de Paulo Freire, però sobretot i sempre d'arrel profundament popular: *en favor de qui i de què, i per tant contra qui i con-*

¹ Síntesi dels treballs i debats realitzats al si de l'Escola d'estiu de FPA 2017: 'Creuant les fronteres educatives. Promoure, proporcionar i crear metodologies -relacionals, dialògiques, participatives...- en la FPA' sobre el Manifest per a l'educació de persones adultes en el segle XXI.

tra què, fem l'educació-aprenentatge i en favor de qui i de què, i per tant contra qui i contra què, desenvolupem l'activitat política que és netament educativa, cultural i ètica. Per a que l'aprenentatge de persones adultes siga un goig i una alegria quan vens d'experiències molt negatives, fa necessari remarcar de manera intensa la importància que té el rol de la persona educadora.

L'Europa que descriu és una Europa idealitzada ja que els valors que ací es descriuen com a “europeus” no són els que es desprenen de les polítiques “reals” de les institucions europees ni dels Estats que conformen la UE. És, per tant, un document políticament correcte que continua presentant una cara amable d'Europa i que no coincideix amb el que Europa està sent realment en l'actualitat. Per tant, quan es parla dels “valors europeus” no sabem ben bé de què es parla, i tal vegada caldria especificar-los i remarcar-los.

2. Manifest

Valorem la concepció de l'Educació de persones adultes com a Dret Humà. Així com el tema guia de l'any *‘El poder i el goig d'aprendre’*, on el poder s'entén com poder –creador o transformador- de l'educació de persones adultes; és a dir com “les possibilitats que ofereix el fet d'aprendre” i el goig com “experiència positiva en el fet d'aprendre”; dos conceptes que haurien d'anar lligats en tot procés d'aprenentatge, observem que en l'actualitat, en la nostra pràctica diària, estan des-lligats en virtut de l'edat de les persones, perquè els més joves veuen en l'aprendre el “poder de...” i vénen a l'escola per aconseguir eixe poder, veuen el procés com una necessitat/obligació; mentre que les persones més majors gaudeixen d'aprendre i venen pel gust d'aprendre i acudeixen a l'escola per desig propi.

Cal situar la ciutadania com eix central. I davant de les experiències educatives nocives de moltes persones, considerem que hauríem de tornar a viure i experimentar de manera positiva i alegre, el fet educatiu. Caldria, però que les institucions europees i els Estats que integren la UE garantiren tots els drets dels seus ciutadans i ciutadanes i que aquells valors que diuen defensar en els seues Constitucions i documents fundacionals estigueren realment concretats en les seues accions polítiques i socials al seu territori i arreu del món. No podem permetre que hi haja gent que passa fam, desesperançada, reclosa en ‘camps de concentració’, sense un sostre que els aculla...

Respecte de reptes i propostes, les considerem adients, però trobem a faltar una anàlisi i una diagnosi de per què a Europa s'ha produït a aquesta situació d'exclusió i desigualtat als diferents Estats membres i, a més a més, d'indiferència, d'odi i abusos envers els altres, quan Europa havia estat, fins ara, el territori més desenvolupat en matèria de Drets Humans.

Estos reptes obvien la manca d'integració de les persones nouvingudes que viuen a la UE i sols fa referència a les persones forçosament exiliades i refugiades. A més a

més s'aposta per una cooperació intercultural sense desenvolupar les línies força que la seua concreció exigeix així com l'assignació pressupostària i, sobretot, el continu incompliment dels acords d'acollida.

No hi ha cap proposta d'assignació pressupostària directa de l'UE envers els diferents programes d'educació i formació de persones adultes que estan en marxa o caldria posar en marxa, implementar i/o consolidar; **aquesta assignació hauria d'estimar-se en l'1% del PIB europeu**; ni tampoc cap recomanació expressa als Estats membres o a les administracions estatals relacionades i implicades directament en l'educació al llarg de la vida que hauria de xifrar-se també, com a sostre mínim, en l'1% del PIB per a cadascun dels Estats membres.

Davant aquests greus reptes no hi ha cap proposta real per afrontar-se, en matèria de canvi ambiental i de construcció real i activa d'una ciutadania europea. Respecte de la ciutadania activa, democràtica i participativa, s'obvia el paper fonamental de les organitzacions sindicals, en l'apartat dels moviments d'emancipació i també la d'altres entitats i organitzacions sectorials i específiques.

Pensem que ha de valoritzar-se –per part de les institucions europees i de les administracions estatals pertinents, dotant amb eines, medis econòmics, materials... així com per la societat civil organitzada- l'Educació de persones adultes doncs té una riquesa brutal, en té una enorme potencialitat, civilitat i convivialitat així com considerar-la 'motor transformador' i no sols com medi integrador de les persones en el món laboral (remedial i compensatòria), per tal que possibilita a la persona, "que siga el que vol ser, en consciència, triant lliurement".

Respecte les habilitats per a la vida de les persones, trobem a faltar una referència clara a aprendre a conviure –no sols en la línia de les aportacions de l'Informe Delors sinó també en les aportacions fonamentals de Ivan Illich- i a les experiències com a processos vitals on se desenvolupen aquestes. Pensem que parlar d'un sistema de segones oportunitats no és el més adient per a reactivar l'educació de persones adultes, perquè aquesta ha de ser un procés continu al llarg de la vida fruit del compromís i del treball sociocomunitari en què tots (associacions, organitzacions, institucions...) han d'estar involucrats i col·laborar en l'educació de persones adultes, fent que aquesta impregne la societat tota. I en conseqüència, assenyalar que uns pares formats suposen una garantia per a l'educació integral de les seues filles i fills.

Estem d'acord en que és fonamental aprendre a aprendre i també aprendre a ser i a viure i no solament aprendre per al treball i l'ocupació. Per tant, som crítics amb que es lligue d'una manera tan evident, Educació de persones adultes i ocupabilitat. Aquesta és una dimensió, però no la única ni la més important. Hi ha una tendència molt potent de mercantilització de l'educació que pretén transformar l'educació permanent i al llarg de la vida en una instrucció permanent i, per tant, considerem necessari definir quin model d'Educació de persones adultes defensem, que es centre

en les persones i els processos i no únicament en els resultats o productes i que tinga una important dimensió social i comunitària ja que transforma les persones i també el seu entorn mediat i el context sociocultural i econòmic.

La cohesió social, l'equitat i la igualtat: Caldria, per tal d'aconseguir-la, adequar i promocionar l'educació de persones adultes entre grups que tenen una mínima in/formació, incrementant les accions de manera real i activa, i poder proporcionar-los uns àmbits claus dins de nous processos d'alfabetització integrals –que susciten i impliquen també abordar les polítiques econòmiques, socials, culturals, educatives, emocionals... dels Estats i de l'UE- que possibiliten depassar els reptes abans esmentats, promoure de manera real i efectiva la cohesió social, dins i fora dels processos educatius i tractar de posar en peu d'educació a les societats civils per tal d'aconseguir unes societats europees més justes i dignes.

Ocupació i digitalització: Adequar programes específics per a superar la bretxa digital en totes les poblacions i molt especialment la intergeneracional, enfocades com una nova i necessària formació en els processos de democratització i inclusió participativa d'una ciutadania europea. Sense oblidar els espais presencials necessaris per a equilibrar les realitats virtuals que poden provocar aïllaments socioculturals i d'altre tipus.

Promoció i manteniment de la diversitat i riquesa cultural com intercanvi continuat; així com el respecte personal i a la seua experiència cultural. Cal doncs, una ciutadania activa plural i democràtica.

La migració com a solució i com a problema: qüestió fonamental a resoldre, situada entre altres aspectes en la realitat demogràfica europea. Dins d'aquesta ressaltar també el que l'educació de persones adultes aconseguisca una ciutadania activa per a les persones d'avançada edat.

Finalment, proposem que l'Educació de Persones Adultes, permanent i arrelada, dialògica i participada... siga declarada patrimoni immaterial de la humanitat.

València, 4 de juliol de 2017

Paulo Freire
INSTITUTO
INSTITUTO

Buscar...

Mi Cuenta

PORTADA TIENDA

SENDAS & TRAVESÍAS

PRÁCTICA DE LA
PRÁCTICA

€ 18,72
inc. IVA: € 0,72

EL PENSAMIENTO DE LA
EXPERIENCIA

€ 18,72
inc. IVA: € 0,72

DAVID Y GOLIAT. LA
PRIMAVERA DE LAS
ECONOMÍAS DIVERSAS.

€ 18,72
inc. IVA: € 0,72

APRENDIENDO CON
PERSONAS ADULTAS

€ 18,72
inc. IVA: € 0,72

COLECCIONES

- Aprendizajes, posiciones y procesos
- Coediciones
- eines d'innovació educativa
- Laboratori Ettore Gelpi
- Materials-Materiales
- plecs de notes
- Publicaciones de la Cátedra Paulo Freire
- quaderns d'educació contínua
- quaderns d'educació popular
- Sendas y travesías del pensamiento

Instituto Paulo Freire de España

Apdo. de correos 76
46800 Xàtiva

NUESTRAS WEBS

Instituto Paulo Freire
Hizomía hermano